

Młodzi patrioci. Poziom 1

Autorzy: Zyta Czechowska, Jolanta Majkowska

Lekcja 7:

Gniezno – pierwszą stolicą Polski

Zajęcia dotyczące Gniezna, czyli pierwszej stolicy Polski. Przybliżą one uczniom położenie Gniezna, kluczowe miejsca i ramy czasowe, kiedy to miasto pełniło rolę najważniejszego ośrodka w Polsce.

Cele w języku ucznia:

- będę umiał(a) wymienić wszystkie stolice Polski,
- będę umiał(a) wskazać na mapie wszystkie stolice Polski,
- zakoduję nazwę pierwszej stolicy Polski za pomocą "szyfru Cezara" i "szyfru harcerskiego GA-DE-RY-PO-LU-KI",
- będę umiał(a) zakodować atrybut króla np. koronę, używając do tego kubeczków.

Metody i formy pracy:

- Metody: prezentacja, pogadanka, metoda zajęć praktycznych, instrukcja
- Formy: praca indywidualna, zbiorowa

Środki dydaktyczne:

- mapa Polski,
- prezentacja multimedialna,
- film o Gnieźnie,
- plansza i mata do kodowania,
- kubeczki,
- plansze z szyframi.

Pojęcia kluczowe:

→ Gniezno → stolica → kodowanie

Czas realizacji: 45 min.

Część przygotowawcza – 10 minut

Uczniowie oglądają krótki film o Gnieźnie. Po jego obejrzeniu wymieniają najważniejsze informacje, które zapamiętali z projekcji filmu. Następnie umiejscawiają na mapie położenie Gniezna, posługując się kierunkami: północ, południe, wschód, zachód.

Film: <https://www.youtube.com/watch?v=YiBtt13ZZvl&t=33s>

Część zasadnicza. Kodowanie flagi – 25 minut

Prezentujemy uczniom sposoby kodowania informacji i ich odczytywania, czyli odkodowywania. Objaśniamy, na czym polega "szyfr Cezara" oraz "harcerski szyfr GA-DE-RY-PO-LU-KI". Polegają one na zamianie prawdziwych liter innymi – takimi, które zostały wskazane w danym szyfrze.

W objaśnieniach pomoże graficzny schemat szyfru, która ułatwi uczniom odkodowywanie informacji - [Załącznik nr 1](#). Na początku prosimy dzieci, aby odkodowały prosty szyfr np. słowo "Gniezno", a następnie, by same szyfrowały proste wyrazy, na przykład: "stolica", "król", "korona", "władca".

SZYFR CEZARA

Każdą literę w alfabecie zastępujemy literą znajdującą się 3 miejsca dalej.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C

HARCERSKI SZYFR GA-DE-RY-PO-LU-KI

Literę występującą w wyrazie zastępujemy znajdującą się obok w szyfrze, a jeśli jej nie ma, pozostaje bez zmian.

G	A	D	E	R	Y
P	O	L	U	K	I

Nauczyciel rozdaje karty pracy ([Załącznik nr 2](#)) i zaprasza uczniów do rozpracowania szyfrów.

Część podsumowująca – 10 minut

W ramach podsumowania zdobytych informacji na lekcji uczniowie mają za zadanie zakodować na macie lub w generatorze do kodowania wybranego atrybutu króla, np. korony. Do tego zadania niezbędne będą nam kubeczki (najlepiej żółte lub złote). Uczniowie sami określają wielkość i kształt korony.

Link do generatora kodowania: <http://nowoczesnenauczanie.edu.pl/generator1.html>

Przykładowy atrybut Króla: jabłko

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1								■	■	■	■				
2								■							
3			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
4			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
5		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
6	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
8	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
9	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
10	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
11	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
12	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
13		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
14			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
15								■	■	■	■				

Drukuj

Wyczyść

Załącznik 1

SZYFR CEZARA

Każdą literę w alfabecie zastępujemy literą znajdującą się 3 miejsca dalej.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P

N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C

HARCERSKI SZYFR GA-DE-RY-PO-LU-KI

Literę występującą w wyrazie zastępujemy znajdującą się obok w szyfrze, a jeśli jej nie ma, pozostaje bez zmian.

G	A
---	---

D	E
---	---

R	Y
---	---

P	O
---	---

L	U
---	---

K	I
---	---

Załącznik 2

Zadanie 1

A) Odkoduj wyrazy zaszyfrowane kodem Cezara:

J	Q	L	H	C	Q	R

N	R	U	R	Q	D

B) Zakoduj wyrazy:

B	O	L	E	S	Ł	A	W

S	T	O	L	I	C	A

K	A	T	E	D	R	A

Zadanie 2

A) Odkoduj wyrazy zaszyfrowane kodem GA-DE-RY-PO-LU-KI:

B	K	S	I	L	O

S	T	P	U	K	C	G	O	P	U	S	I	K

E	P	B	Y	G	N	P	C

B) Zakoduj wyrazy:

B	I	S	K	U	P

G	N	I	E	Z	N	O

K	A	T	E	D	R	A